

Aleksander Solzhenitsyn.

Solzhenitsõn Eesti alalt küüditatuist

Solzhenitsõn kirjutab baltimaalastest. . . Neist ei küüditatud kõik. Rahvas jäi veel kohale (oli liiga lähedal Euroopale. . .) Nende puhastamisega alustati varakult: juba 1940, kohe pärast kui meie väed sisse marssisid ja veel enne kui rahvas "üksmeelselt hääletas" N. Liitu astumise poolt. Alati ohvitseridega, nende rahvaste esimese põlve oma ohvitseridega, kes olid gümnaasistidena seisnud lumes Narva juures oma maa kaitsel. . . Vaiksest ja kiirelt hävitati need kes võisid vastupanu juhtida, ja ka need, kes võisid seda äratada mõtete, kõnede, raamatutega. . .

1940 Baltikumis toimu polnud küüditamine. See oli ühede laagritesse saatmine, teiste mahalaaskmine vanglate kivistel üvedel. 1941, taganedes, haarati keda suudetud võimelist isikuist. Võeti kaasa kui kallid trofeed, ja visati küljem minema kui Arhipelaagi väetis.

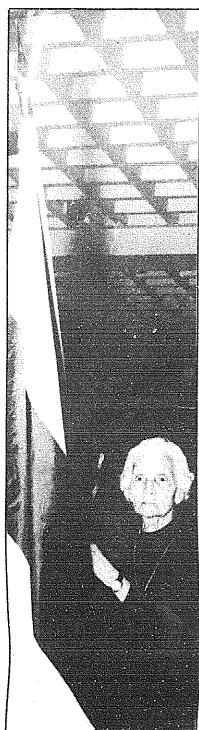
Veeti öösiti, lubati pagasi kaasa võtta 100 kg perekonna peale. Varsti perekonnapea eraldati vanglasse, hävitamiseks. Kogu sõja aja ähvardati Leningradi raadios baltimaalasi halastamata käitlemaksuga, mis ka 1944 teostati. Kuid seegi polnud veel massiküüditamine.

Baltimaalaste peaküüditamine algas 1948 (leedu mittealistujad) ja 1949 kõige kolme rahva juures ning 1951 (veel leedulased). Neil aastatel riisuti ka Lääne-Ukraina, kus viimane küüditamine toimus 1951.

Solzhenitsõn kahtlustab, et Stalinil oli ületamata janu saada kogu Soome Hiina piiri äärde, kõrbeisse. Kuid see tal ei

õnnestunud 1940 ega ka 1947 (Leino riigipöördekatse). Ta oleks leidnud koha Uraali taga ka serblaste ja peloponeeslastest kreeklastele.

Baltimaalaste küüditamine toimus n.ö. rahva kõrgema tahteavaldusega. Igas kolmes vabariigis toimus nende oma ministrite nõukogu otsusel (Eestis 25. nov. 1948) teatavate omaenda kaasmaalaste, kategooriate saatmine võrrasse,

Tunnistaja Solzhenitsõni kirjeldusele: Maria Kopperman.

Sõjajõud ei tohi väheneda

Rootsi ei tohi enam vähendada oma kaitses võimeid, kinnitas Rootsi kaitseminister Eric Krömmér (m) TT-le antud intervjuus. Vastasel korral kaotab meie julgestuspoliitika oma usaldatavuse. Meie riigikaitse ei tohi olla nii nõrk, et vaenlane võib väheste jõududega Rootsi läbi marssida. Rootsi kaitsejõud on rahvusvaheline tähtsus. Sõjamineister kinnitas, et keegi ei ohusta Rootsi otseselt. Aga riik on ohutuspositsioonis, kuna see asub strateegiliselt kahe jõubloki vahel. Meie idapiiri läheduses asub tugev sõjaline jõueks-

kendus — Koola poolsaarel. See on praegu maailma kõige enam väljarendatud sõjaline baas, mis on muutunud kogu järelsoojajal aina tugevama, viimastel aastatel eriti kiire tempol.

Põhja-Euroopa tähtsus on kasvanud koos Norra õliladudega, mis teeb selle ala üheks tähtsaks kogu maailmas.

Rootsi tugev riigikaitse on toiminud pühvina blokkide vahel. Selle tõttu pole Skandinaavias mingeid suurt jõugruppide vägesid ega aah-

Järg lk. 7

Lellepi stipend. Rootsi

New Yorgis tehti teatavaks Juri Lellepi fondi stipendiaadid. Pagulase muumist stipendiaadifondist on seni üheksal korral määratud õliõpilastele toetusi ülemaailmses ulatuses juba 121.400 dollari (546.000 krooni).

Seekorras stipendiume oli kokku 2.200 dollari (ca 4.000 kr.) ja stipendiaadide hulgas oli üks õliõpilane Rootsiist, Lemmi Tui.

USA-s said stipendiumeid Kristi Allik, Tiina Kirss, Erika Kissa, Lembi Kütt, Imre Lipping, Helena Otsa, Linda Pensa, Linda Pool, Virge Tullus ja Imbi Tuulik, Kanadas Tiina Mitt, Ingrid Ruberg, Kalev Ruberg, Erik Toose, Mark Toose ja Hillar Tork, Inglismaal Prit Einbaum ja Juhan Elstrat ning Saksamaal Jaan Kaljurand, Villu Kõngas ja Alar Sander.

Lemmi Tui

Esinduskogust:

REE tahab Estot Rootsi

Olaf Muruk

Esinduse Esinduskogu istungil 21. novembril oli üheks päevakorra punktiks Kolmandate Ülemaailmsed Eesti Päevade küsimus. Esinduskogul tuli võtta otsuskoht nende päevade asupaiga ja paevi organiseeriva peatoimkonna kohta. Tekkis mitmeid mõttevahetusi, ennekui jõuti aktepteeritava ettepanekuni. Põhiline seauk on aga see, et 1980. a. ülemaailmsed Eesti Päevad peaksid toimuma Rootsis.

Sissejuhatavas sõnavõtus tähendas Esinduse esimees Olaf Muruk m.h. järgmist: "Nüüd on Eesti Päevade kor-

Järg lk. 7

Seisutusekoosolekul. Istuvad vasakult Bengt Börjesson, Anna-Lena Nilsson, Ants Kipper, Jan Ivan Nilsson, Lars Eriksson. Seisavad Jaan Vilu, Konrad Teene, Imants Freimont, Heljo Kipper, Aina Teiters, A. Pädle, Saima Bloberg, A. Salts, Ahti Pae ja Jonas Pakujärv (Foto Veitmanian).

Informatsioon tsenterparteile

Balti Koostöökomisjonile moodustavad Rootsi Esitaste Esindus, Lätti Keskmise Rootsi ning Leedu Ühingu Rootsis. Istukas ümberaktsiooni Rootsi erakonnad informeerimisel aktuaalses olukorras Eestis, Lätis ja Leedus. 1. detsembril peetud koosolek oli korraldatud kolmandate kodumaalike erakonnale — Tsenterpartele (Cenpartiet). Kaks esimest koosolekut rootsi konservatiivide ja liberaalidele lei-dis aset, kui kodanlased olid

veel opoositioonis. Näidaks koosolekule olid osad vahetud ja ettekannd peeti ühele valitusrakonnale. Informatsioonikoosolek toimus riigipäeva hoonetes tsenterpartele kuulvas koosolekute ruumis. Koosolekut juhatas roeterimise korras Rootsi Esitaste Esinduse valis- ja kodumaa kinnimiste komisjoni abiesimees ja jandusteadlane Ants Kipper. Peale sissejuhatavat sõnavõtu andis Ants Kipper ülevaate Eesti, Lätti ja Leedu

praegusest olukorras, peatudes eriti venestamise probleem ning viimastel aastatel elavast tegevust osanud vabadusliikumise juures. Järgmisena refereeris Rootsi Esitaste Esinduse büroojuhataja Ahti Pae kooli- ja kultuuriküsimustest Eestis. Leedu Ühingu Rootsis abiesimees Jone Pakujärv kaudis ette Vilniuses tehnilise bibliotekaaria 1980. aasta Keatutis Jakubynase avaliku kirja N. Liidu president N.V. Podgor-

Järg lk. 7

Nende paatidega tuldi Rootsi

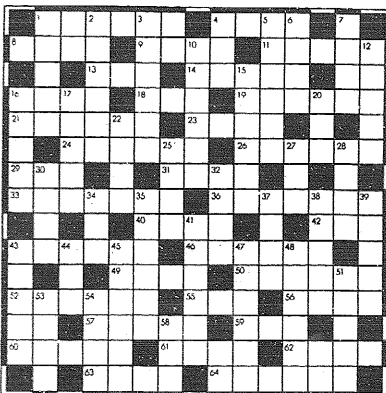
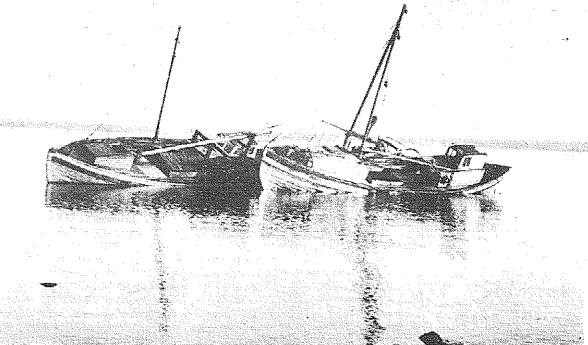
1944 aasta sõjale saanud ligi 30.000 eestlast ja eestirootslast Rootsi, ületades tormise Läänemere sageli otse elukarjate-vaht nõrkade paatide, mis pealegi olid ülekoormatud. Lahtistes rannikuparjakes tulli keemkist 20–25 inimest, naised, lapsed, vanad.

Sellest traagilisest ajastust on säilinud kahjuks üsna vähe sõjaloolis pilt. Eesti Päevaleht esitab sin ühe põgenike vastuvõtmise- ja teelaste roostase fotod eestlaste ja lätlaste ületuleku paatidest enne kui need venelastele välja anti.

Osa neist olid Gotlandil Siite

sadamasse upumise viimaseks sarnasusena, mõned suuremad olid aga põhja väinud. Samasugune pilt oli ka Stockholmil külje all Värmdö kummeläsi-Vikingshili rannades.

Venelased said paadid tagasi ja viisid need üksteise taha seotuna merele. Suur osa neist uputus

Kohalike elu

ESKILSTUNA
Jõulukõivubiimine
Jõulukõivubiimine toimub pühapäeval, 12. det. kl. 17 (muudetud aeg) Nelipähi kirikus, Smedjegatan 23. Kavas jõululaule, jõuluvangeeli, laule "Laurideit", kõhviuud. Kõik sõnad teretust.

GÖTEBORG
Ühisaasta pidu
Göteborgi Eesti maja klubi korraldab E. Majas uue aastasa vastuvõtte reedel, 31. det. kl. 20. See tolt, muusika, tants. Osavõtmaks 45:– isikut.

Kuna osavõtjate arv on piiratud palutakse eelregistreerimist tel. 94 92 38 (Ompen) ja 27 40 70 (Randmaa). Kõik teretust.

Klubi ruumid on suletud 15. det. kuni 9. jaan.

HELSINGBORG
Chisjoolupuu
Traditsiooniline iga-aastane Helsingborgi ja ümbruskonna eestlaste chisjoolupuu toetub tänava laupäeval, 18. det. algusega kell 15 "Sõnnangarõnne". Drothinget. 46. Korraldajad: Helsingborgi Eesti Ching koos Nalsringi ja Helsingborgi Eesti Täienduskooliga.

Jõulukõivubiimine algab Avapüüvasega õpet. Laanteel, järgnevad ettekanneid Täienduskooli õpilastel ja teistel, jõululaulu, kõhviuud, loteri, jõuluvana kingituskoitiga kus matustusi kõigile alla 15. vanustele.

Korraldajad ülevaad sermalaadseid ja loodavad sermalaadseid osavõttu kui eelmisel aastal, mil üllatavalt rohkemrõuisele puhkule tuli kirurgia lisa laudu kumbeinööri.

STOCKHOLM
Pühapäeva kooli jõulupidu
Pühapäeval, 19. det. kl. 11 toimub Eesti Pühapäevakooli jõulupidu. Lapsed esinevad. Lauu ja muusikat. Kõhviuud. Jõulupidu leiab aset Stockholmis Eesti Nelipähi Kirikus, Brävarätn 11. Noored ja vanad teretust.

Jimmy Carter — kas õnnetus või õnnistus?

Rootsi Eedlaste Esinduse Esinduskogu Istungil 21. novembril Stockholmis selles Esinduse Väli- ja Kodumaa-komisjoni komisjoni esimees Karl Laante referaadil teemal "Carter — kas õnnetus või õnnistus?".

Avaldame nimetatud ettekande, kuna see sisaldab niimõeld häälvat ja järeldusi tegevast alustuse USA presidendi tegevuse kohta.

USA eestlastekonna enamus, nagu teame, on tavaliselt USA presidendi valimistel eelistanud Vabariiklikku Partei. Ka mõndad valimistel, olgu Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides juhtivad tegelased ja ajaleht "Vaba Eesti Sõna" kindlalt Fordi toetajad presidendi kohale, vaatamata et Fordi välisminister Henry Kissingeri poliitika on eeltoetuseks kaasa võtnud Helmut Sonnenfeldt'ni. "Sonnenfeldti doktriin" oli mõndagi kahjuliku Balli rahvastele.

Ka vabandati eesti "establishment" poolt Fordi võimatuks, et Nõukogude Liit ja Carteriga, et Nõukogude Liit ei domineeri Ida-Euroopas. Kuigi Jimmy Carteri valimine USA presidendiks oli juba juba üsna tõenäoline, ei loodud vastavalt kontakte Demokraatliku Partei ega Carteri valimiskampaania staabi.

Arvestades eelnevat, kas peaksime suhtuma negatiivselt Carteri valimisvõidule? Kas Carter USA presidendina on õnnetus või õnnistus? Mida võime temast oodata presidendina? Nendele küsimustele ei ole võimalik anda autoriteetset ega definiitset vastust, kuna Carter ei ole ennast üksikisikult meid huvitavalt küsimustest väljendanud. Kuid siiski on üldmõtteid, mille põhjal võime teatud järeldusi teha.

1. Oidisel peetakse poliitiliste vaatlejate poolt Jimmy Carterit intelligentsemaks kui Gerald Fordi. See on täiesti positiivne fakt. Ma usun, et me kõik soovime, et maailma tähtsamal vabaduse ja demokraatia maal oleks intelligentne president, kes teeks intelligentseid otsuseid, kes läbiarvaks teiste suveräämsõnaga mõtteks ja kaitsuks intelligentset ning kes ei sattu nii kergesti mõne nõuandja mõju alla.

2. Carter on enam karismaatiline isiksus. Tal on teatud valimused, millega ta on suudab presidendina nii Amerikalastele kui ka maailma inspireerida ning USA rahvale taas enesekindlust, usku ja perspektiivi anda. See tugevdab USA ja vaba maailma psühholoogilist kaitset.

3. Carter on välispoliitika lubadus rohkem rõhutada Ameerika põhiprintsiipi, nagu vabadus, demokraatia ja inimõigused. Ta on kritiseerinud Kissingerit, et ta on ajandil liigset üheneb ja salapärliselt, kus üks välispoliitiline juon on tegelikult tegevuse aluseks ning hoopis teine rahvale teatamiseks. Ameerika rahvas ei ole enam viimastel aastatel olnud välispoliitika kujundaja, vaid see on liigsest olnud ühe mehe — Kissingeri — kumandada, ilma et ta isegi välisministriks oleks, kaitseministriks või kongressiga oleks arvestanud, kui see ei sobinud Kissingeri plaanidega. Carter tahab taastada välispoliitika laiemale alusele. See on meile positiivne, et Carter taas rõhutada USA välispoliitika vabadust ja demokraatiat kui õigust sihti kõigile rahvastele.

4. Me ei tea veel, keda Carter kutsub USA välisministri kohale, kuid kindlasti ei ole Balli rahvastel põhjust "leinata" Kissingeri ja tema lähemat kaastalit Sonnenfeldti. Teame, et Carteri välispoliitilised nõuanded on olnud kriitilised Kissingeri ühsetele järeldamistele Nõukogude Liidule. James Schlesinger, endine Fordi kaitseminister, kes satusse Kissingeriga vastuolu liigsete järeldamistest tõttu N. Liidule relvastuse vähendamise küsimuses, on rõhutanud Carteri nõuandja, kes mainitakse ka kui Carteri kaitseministri kandidaati. Schlesinger soovib läbiarvamisest N. Liiduga tugevat jaot. Demokraatliku Partei nimeliste võimade, et meile välispoliitika üldist iseloomu ei määrata ega et tohi määratud saada olenemusest meile suhetest Nõukogude Liiduga. Meie liitsed ja sõbrad peavad tulema esitaks. Samuti ei või meile hüride taotlemine mu-

jal maailmas olla domineerinud liigsest murest, mida N. Li. selle kohta arvab. ... Peame ligi N. Li. kaitset, laetamada oma sõjaväelast domineerit Euroopas, kui toistähvartust rahule."

5. Carter kritiseeris Fordi administratsiooni, et see pole küllaltki aega kasutanud Hiinal ja järeldusi tegevast alustuse USA presidendi tegevuse kohta.

6. Carterit toetasid Ameerika ametühitused liidud AFL-CIO, mis on tugevalt anti-kommunistlikud ja altivad arengumaadel võidelda kommunistlike tendentside vastu ametühituste vastavate institutide kaudu. Carter ei ole niipalju USA suur- ja kapitali mehe, all kui Ford. Suurkapital soovib aga sageli N. Liiduga aia teha ning kasu saada, kuna kahjud kantakse maksumaksjate poolt vastavate liigseerimistidustuse pankade kaudu. Näiteks, viljamäli N. Liidule sisetunust madalamale hindadele, kusjuures vahe taussid USA maksumaksjad! Fordi aspresidendi Rockefelleri perekonnale kuuluv Chase Manhattan Bank oli esinenud USA suurfirmas, mis Moskvas oma osakonna avas.

7. Carter lubas ka viljamäli N. Liidule kasutada välispoliitiliste eesmärkide taotlemiseks, näiteks inimõiguste austamise nõudmiseks, kusjuures Ford soovis põllumetstele meeldida (hindade tõus) sellega, et lubas vilja müüa N. Liidule ilma poliitiliste tingimusteta.

8. Carter reageeris otsekohe, kui Ford väitis televisioonisvaidluses, et Ida-Euroopa pole N. Liidu domineerisall.

9. Carter kritiseeris Fordi administratsiooni, et see on tervet Ida-Euroopat käsitanud kui N. Li. bloki ning Ida-Euroopa riikidega suhetud Moskva kaudu, kusjuures Carter lubas suhelda iga riigiga üksikult ning püüab vähendada nende sõltuvust Moskvast.

10. Carteri aspresident Walter Mondale televisioonisvaidluses Fordi aspresidendi kandidaadi Robert Dolega 15. oktoobril Houstonis väljendas sõna-sõnal järgmist: "Meil on tarvis meile poliitika identitseerida Ida-Euroopa rahvaste põlvkondse rahvuslikule iseseisvusele. Mitte et me oleksime iluustoonet all selles, et neil oleks kerge saada iseseisvaks, vaid et see on meile tähtis kui rahvale, mis üldkoige seisab vabaduse ja iseseisvuse eest, et meile identitseerime kõigi maailma rahvaste samade sihtidega."

Siis Mondale lubas, et Carteri administratsioon suruks peale palju tugevamat N. Liidule ja Ida-Euroopa riikidele Helsingis toimunud Euroopa Julguse ja Kõrge Kõnnetantsi Isapaik, nn. "kolmandat korvi", põhiliselt vabadust, inimõigusi ning Ida-Euroopa avatamaks muutumist

Informatsioonile ja isiklikele kontaktidele. Solženitsõni kohta ütles Mondale, "See on tähtis, et me austameisikuid Ida-Euroopas, kes seisavad inimvaimu võimuse sümbolitena sealse poliitilise rõhuse ja austamata Solženitsõni, kes võibolla terves inimkonnas seisab üle kõigi kui vaimu võimuseks ja tugevuse sümbolit poliitilise rõhuse vastu. Ta on mees, kes väärab austust ja see oli häbiaks mulle, et USA president ei omanud Solženitsõnile pälvitust kõrgest austust, kartes soolata N. Liitu."

11. Kuigi Carteril ei olnud tema valimisvõidul USA eesti "establishment" toetust, on tal siiski lähedane este eestlastega. Tema hõimlaseks, abikaasa vennaimeks, on eestlanna Aino Smith, neluna Palikka, kes koos oma abikaasa võivad olla Ida-Euroopa Eesti Maja tegevusest. Loodetavasti Informeerib Aino Smith ka oma presidendist hõimlast Balli probleemidest. Kokku võttes, loodame, et Carter presidendina rõhutada tõhusamat vabadust, demokraatiat, õiglust ja morali USA poliitikas, missuguse pinnal on ka Balli rahvastel rohkem lootusi kokkupuutepunktidest USA välispoliitikaga. Isiklikult arvan, et Ameerika rahvas leiab Fordi ja Carteri vahel vaheldust — õige valiku!

Viimased liivlased

Kuigi liivlaste arv on kahanevad peaaegu häbimärgipunktile, korraldab Tartu ülikooli eesti keele õpilaste grupp igal aastal keelekspeditsiooni liivlaste juurde. Liivlaste elab kohalaval 12 rannakülas umbes 70, kõige arukamalt Kolka ja Sirkogis.

Käibekeelena liivi keel enam ei eksisteeri, kuid vanemad inimesed siiski oskavad seda veel rääkida. Kõige vanemaks on 97-aastane Emiliija Stalte. Harva kõnelevat aga liivi keelt alla 60-aastased. Praegu kasutatavad liivlased omavaheliseks vestluseks haruharva "rannakeelt", kuid seda võivad kuuldä niisugustel.

Amult ühes peres kasutatavat liivi keelt igapäevaseks suhlemiseks. Tänapäeva liivi kõnekeel olevat võrdlemisi ebaühilane ja kõnelejat välisvõõr. Sõnavaras võivad (tähelepanu) tugevaid läti mõjusid, mis on ühtu üksnes sõnavaradesse vaid ka grammatikasse.

Edmund Valtman, rahvusvahelise nimega eesti karikaturist ja USA Pulitzeri auhinna laureaat, 60aastal nüüd Garmishi lahteliste kogu USA-s. Tema varasem tööhüda, konservatiivne ajaleht The Hartford Times lõpetas majanduslikesse raskustesse sattumisel ilmunuse.

— JAG VILL BÄRA HA EN HALV MILJON I JULKLAPP!
— OK, DU SKA FÅ CHANSEN!

Köp en Bellmanslott. Chansen finns att du ger en julkapp som är värd 500.000.-
Massor av fina vinster. Dragning i TVt den 29.12.
Lottpris 30.-. Köp julkappen idag!
Fråga efter JULKLAPPSKUVERT.

BELLMANSLOTTET

Ristsõna 29

Paremale: 1 rikk Eesk-Ameerikas 4 lörn 8 tükki, number 9 suur saal 11 küla Keila lähedal 13 kirj 34 sammu üksikosa 16 progressis 18 Kiplingi romaaniuku 19 ni kaua kui elad 21 ütle teret 23 naise nimi 24 kumid 26 ennast kinkima 29 on hea laps 31 melodia sõnades 33 pingel, ärveil 36 korratud 40 tardunud laavaga täitunud vulkaanil loor 42 eel-, ette

43 on näiteks lurr 46 kõrgest luu 50 linnas 49 küla Saaremaal 50 linn Taanis 52 ristmista 53 jõgi (Hispaania) 56 puulõukumisa-hend 57 teinend väikeses formaadis 59 roostaleoline artikkel 60 kirjanduslane autor 61 küla Päide lähedal 62 ruti 63 selleks 64 sügisliilid.

Alla: 1 Linn Eestis 2 abikaasa 3 sõnumisa talumehele 4 küsimus 5 1983. a. surmud türram 6 mulluk 7 mülmik 10 tassipinnale 12 saar Tallinna vees 15 talle 16 arene-misjärk 17 kuusi 20 mõistus 22 kaiste, tuigi 25 eestl kirjani ja luuletaja Eestis 27 fototehniline oskussõna 28 abielupool 30 materia 32 religiooni 34 teesugune 35 niikut 37 reisijuh 38 korjatakse sõigisel metkast 39 sõjamehe kuub 41 kabe torniga kirik Tallinnas 42 kumite nimetamine, kirumine 43 tavoline ameeriklane nimetus 45 vähe 47 natuur 48 jumalate jook 51 eesmärgid 53 kander väike 54 tantsuõn 58 Va-na-Kreeka koidojumalanna.

ELMAR NEREP

"Jaht Baltikumis" ja jaht ajaloo faktide võltsingule

Kui Taanimaal tulitava jahimajas viibides sinna kogunud rahvavahelise jahtseltskonna omad spordi huvitavaks sammut meelsa poole seadis, siis peremehe meele kätte raamata, et võiksin sellega aega viita, sest teadis, et minust jahimeest ei olnud, kuna minu selleaastase kogemusest püridust oli ja ainsa pauguga kumaja Viimani Viimane metsades, mille tulemuseks oli, et haavatud tederuuk meile pilguga nähti vaatas, nagu tahaks ta ütelda: mis sa ütust.

Mulle kätte antud raamat oli saksa keele, pealkirjaga "Jagd im Baltikum", väljandaja Edgar Baron Krüdenberg, 1970. kirjutas Harro v. Hirschheydt, Hannover-Dörrens. Autoriteet üksikutele jutu- ja faktidele oli kaheksa aastat tagasi üheksa aastat.

Minu huvitaenus jahtinuse vastu inspireeris mind alguses vaid raamatut sirvinna, ent üksikud katked aratsid havi kogu raamatu lugemiseks.

Maand aratav havi mistmest aspektist. Ajakirja, mille sündmus toimus, hõlmas perioodi kuni aastani enne Eestimaa Maailmasõda ja lõpetas Balti riikide laesalvamisega. Ruumil-

sest kulgevad sündmused end. Liivimaa piirides, Dünna jõel ülesse Pärnu-Põltsamaa-Põhja Põltsamaa, seega suures osas ka Eesti aladel. Mõningad jahiretked viivad lojuga ka vene sarnamale. Autorid näivad olevat vana Liivimaa mõisnikud.

Mitmes artiklis leidub õnnestunud kirjeldusi loodusest ning on huvitav teada, kui rikkalik ja mitmekesine oli meele maastik, eriti selle floora ja fauna. Kirjeldest jahiretkedest annavad üldisustliku pildi kõigest sellest, ja mida seal küttiti. El, jaht ei pildid seal kaugeleki jänese ta-gaajamisega.

Kindlasti pakuks jahimehele havi ja mõnu kaks elada kirjedustes jahiretked ettevalmistustele ja läbiviimistele, peamiselt aga jahile endale. On pime, arengut, apardumist ja õnnestumist. Enamikuse jahiretkel kujunevad suuremateks pidustusteks nii enne kui ka pärast jahti kogu ümbruskonna aadliperekondade osavõtt, kus keelehants ja voolavud lojuid.

Saab väikese pilgukese andluna n.ä. "setskondlikult" elust, elust õh kinnises ringis, mil pole midagi üht, ei mingit konteksti ümbruses elava rahvalooluga.

soome üksustega ja ka valge vene Põhjaarmee maa tagasi vallutasid. Kuid kõigi nende saavutuste eduleks jui, et sõjalisel operatsioonil lõuna rannal, millede kandjateks olid eelkõige saksa vabatahtlikud, seda rinnet kindlustasid.

On kindlasti vägagi kahtlane, kas ilma nende aruolulise vägagi tugevate üksusteta Riihist (Reich, s.o. Saksumaa, autor) Balti riikide vabastamine üldse oleks õnnestunud...

See jutt ajab veel praegugi maru, just samuti, kui Landesveeri pealtnähtavalt Eestimaa vabastamine sõjalisel operatsioonil lõuna rannal, millede kandjateks olid eelkõige saksa vabatahtlikud, seda rinnet kindlustasid.

Melle, Vabadussõjast osavõtnu, on ju sündmusel teada, aga aastakümnete pärast pole enam ühtegi, kellel üldist aimugi oleks õnnestunud sündmustest. Selgipärast siinkohal mõned tähtsamad faktid lühikokkuvõttes:

1. Eesti sõjajalgala ei tunne ühtegi balti-saksa nime, kes "seismestena" Narva rindel oleks vastupanu korraldanud. Saksa regulaarmees jättis rinde tühaks.
2. Soome vabatahtlikud olid need, kelle tulek tekitas pöördet.

se aristokraatia elust-olust nende defektide piirides, millest algu-pool juttu. Parun Poelkershami artiklil näitab aga, et jaht meelema vallutajate järglased aastakümnete jooksul midagi pole juurde õppinud ja ahtumine Balti rahvaste ajalooos pöib endistes kivinenud vaatevinkli-tes.

Ega meid see õnnetuks ei tee, sest muud ja ootada pole. Ka-hju vält sellepärast, et peale aadlike elas neis maades ka muud balti-saksa rahvast, kes praegu enam, kui kunagi varem, meile ühist kodumaad armastava ja tema saatusest osa võta-vad. Neid on palju Saksumaa, kes eesti rahvalikkulaga seal aron-davad häid ja sõbralikke suhteid, nagu hiljuti saksa linnades viibi-dise is kogesin. Loodame, et need häad suhted selle raamatukese pärast ja tootajate õigesse val-gusse seadmisega neis ridades ei karnata.

Reet Leesment-Alkosaar, Rootsi "Juurega" võitlusega-dagooq Toronto, alustas iseseisvate võitlemisliikumise-ga, mis puhul soomekeele ajaleht Vapaa Sana tõi ära reportaaži võitlemisliikumistest Agricola kiriku saalis.

Asta Söder Eesti Rahvusteatrit näitleja Toronto, asus elama Unionville'i Toronto lähedale, kus ta alustas kohaliku kunstide sihtasutuse juures tegevust lova-tajana. Tema esimeseks inglise-keelseks lavastuseks kujunes O'Neill'i "Oi noorus".

Harald Tamm, dipl. ins. Mont-realis tähtsast oma 60-a. sünni-päeva. Ta on Stockholmis tehni-katükoolis saavutanud tekn. li. kraadi. Montrealis asus ta Stock-holmi 1983. töötades seal eria-lal.

Arnold Joonson, "Võitleja" peatoimetaja ja Ülemaailmase Eesti Kesknukogu Euroopa-õh-pu juhataja, viibis Kesknukogu ülesandil Shevitsis nõupidamisel leedu diplomaadi dr. Gerutisega.

Anders Pekka, eesti rahva-muusika entusiast, esines Missis-sippi riigimuusikis koos ühe Heiga kandlemänguga, juu-tades kuulajatele ka eesti aja-loost, rahvakunstist jne.

Enda Mai Michelson, rama-tukoguhataja ja magister New Jersey USA-st, tuntut gaider, viibis viimendalised Soome-reisi oma endise ülikoolikaaslaste ja õpetajatega.

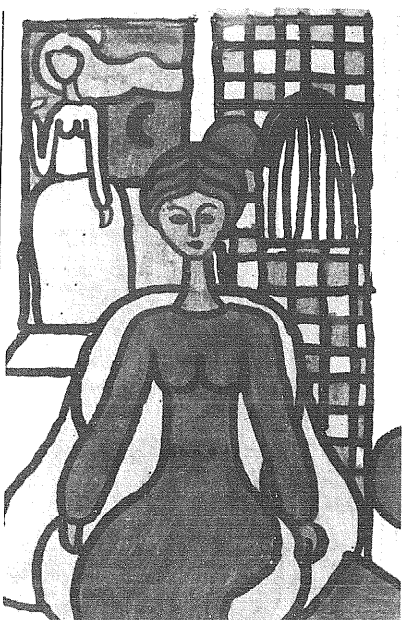
Karin Romanenko, viulu-konstrikur Carmen Prii-Roma-nsko küla vabab ajakirja Time's kirjeldajate veerul sõna. Tüo kulastuse kohta USA-s, avalda-des imestust, et vana kommunist kaustas korduvalt sõna "vaba-dus", mis ju peaks võbras olema kommunistidele.

Jaani ja Anni Keskkula tulid USA meistrisk segapaaride brizhis Sell Lake Citys toimunud kon-tseletoimingu ühingu võistlusest. Tegelikult kaitsesid nad meistri-tiitlit, mille nad omavõltid ka loomandis aastaseks võistluse.

Eero Verret, Durham College'i rakenduskunstlasi osakonna juha-taja Karadas Oshavas, on viies ehitatud ühe Kanada mõndise, kuu rahakulaks ühele, kirjeldajate kohal ajaleht kaks repor-taazi. Kool on tema juhitud, saanud suurejooneliselt kunsti-sakonna ette, kus on nii kaa-si- kui alateeriumid. Verret õpetab graafikat ja rakendus-kunsti kunst.

Ida Ellikast Kirsh, n-na Maa-pealt, tähtsast New Yorkis 90- aastase ühele. Ta staabus New Yorki Venemaal 1929 kuu- oma esimese mehe Johannes Jõrgiga, kes töötas elektrimon-töörina. Lesetus 1930 ja abiellus Aasi Kirshiga, kes suri 1961. Juubilar oma mehega olid ees-taste USA mees ühesilmitel mitme-le elandendandajaks.

Fred Ise on Baltimore eesti täienduskooli juures loodud eesti keele grupi juhiks nendele mitte-estlastele, kes on abellunud eestlastega ja soovivad nende keelt õppida.

Bettina Nõmmeots: Daam rohelises. Akriüül 1973

Nõmmeotsa kaksik-näitusel Göteborgis

Göteborgis toimus 14-28 no-vebril kunstnik Lembit Nõmmeots ja ta tütre tütre Bettina Nõmmeotsa kunstnäitus.

Kuuma, rühviga Targny Dell-si tutvustab alljärgnevat näi-tust, rühvates Lembit Nõmmeotsa maalide lähedust ja loe-luse peegeldumist neis. 19-aas-tase tütre tütre kunst on kontrast-selt vanaisa loominguga.

Lembit Nõmmeotsa õlimaal-eid võiks nimetada konkreetsete esemete geometrilistele analüü-side näideteks. Kunstnik on ka-sunud esitada asjade vormi, ja-gades need põhilisteks vormi-elementideks. Selle juures pole tegemist jaheda, ühervastava maalikutunnetega. See värvikaste annab maalidele elu ja intensi-vust. Tekib isegi muusikaliine ta-jumus - ja mitte ükski selle tõttu, et mõned kunstiteosed kujutavad muusikariistu.

Mõned maalid tekitavad tuge-va elamuse lühidusest, toetus-

sest. Näib, nagu esitatakse kju-tatavad esemed kolmenõmme-liselt, just taolise vormide geo-meetrisel liigestuse abil.

Vanaisa maalidele vastandiks on Bettina loomung. Ta loomung on esitatud alates a-st 1971, kui Bettina oli alles 13-aastane. Areng algusest akriüüplaatiste joonistuse viimase kolme aast-suvenumisse ja uute materjali-ga töötamiseni on silmapäe-ri paberil hõbemulõmõniga, mis paneb värvid erilisel hõgu-ma. Teed joonistused asotsieeruvad teatud liiki india maalidega - värviskalaal on mooltoonid ja esi-tab kalalust.

Teine tehnik, mis paneb mõt-lema rahvaluule (eriti mõhilo-stiilis) on kollasid, milles kunstnik kasutab väikesi nahaja plastistküti ja ga rafineeritud ühevärvilise tagapõhja.

TORGNY DELLESEN

Lugeja kirjutab

4. detsembril kaupmehe kandas "Eesti Päevalehes" (tuakse ära Rootsi Eestlaste ESinduse kaebekiri Tootuminiisiturimule. Kuna kaebekirja on esitatud teiste mittevastavate andmeid Eesti Arhivi kohta, olen sunnitud sõna võtma.

Kaebekirja oeldakse: "Det sistinamäsi (s.t. Balti Arhivi) ar-formelli att betrakta som ett av Baltiska Komittien tilläst ut-ut."

Balti Arhivi põhikirjas seisab: "Baltiska Arkivet äger juridisk persons rättigheter."

Balti Arhivi Balti Komitee komisjoniks nimetamine on pa-hatavalt ja Rootsi ametiasutuse eeskoste viir ühtemine. Seos Balti Arhivi ja Balti Ko-mitee vahel on selgesõnaliselt kindlaks määratud Balti Arhivi põhikirjas.

Balti Arhivi Balti Komitee komisjoniks alandamine ees-märgiks on Riihiku toetuse ar-vatamine Balti Arhivilt.

Riihiku toetuse arvatamine aga tähendaks seda, et Balti Ar-hivi peaks oma tegevuse lõpe-tatama koos sellega.

Samas kaebekirjas on esitatud ka teile mittevastavaid andmeid Eesti Kulturi Koodide kohta. Eesmärgiks samuti toetuse ar-vatamine.

Kui loesti Rootsi eestlaste esindajate ja esindajate oma ees-märgis on Eesti kultuuriloo hal-vamise Rootsis?

Kaebekirja asetab õnneks õi-gesse valguses Riigiarhivi kui Tootuminiisiturimule (1974-11-11). Kirj kannab riigiarhivari alikirja kirjaõnne. "Asamarete mud minoritees-grupper och invandrarorganisationer har hittills kommit längat i fråga om de baltiska arkiven. Breda bildades sammanslutningen Baltiska arkivet som sedan dess har inventerat och ordnat flera baltiska förenings och enskilda persons arkiv. Dessa har an-tingen redan nu deponerat i rik-sarkivet eller kommer i framtiden att överlämnas dit. Även till arkivet och stadarkiv har emsäre baltiska arkiv överlämnat. Mud Baltiska arkivet har rikarskivet skändat ett nara samarbete på det berörda områ- det. Vidare anordnade rikarskiv-erit 1973 i samarbete mud Baltis-ka arkivet en konferens rörande de baltiska organisationernas handlingar."

Ma ei hakka edasi tsiteerima Balti Arhivi postivestel suhtuvat kirja. Kirjas juhtakse tähelepa-nu ka majandusliku toetuse va-jadusele.

Nii siis on Tootuminiisiturimule: üheil poolt Riigiarhivil vägagi postivestine himang Balti Arhivi tööle ja teiselt poolt Rootsi Est-laste ESinduse kaebekiri toetuse äravõtmiseks Balti Arhivilt, mis ei olevatki arhiv vaid lingvistik-komisjon.

KALJU LEPIK
Balti Arhivi juhataja

Vabadussõja lõunarindel 1918. Soomeronglased Petseri tursi ve-nelastel sõjajärgse võitnud suurtükiga.

Sest hedges ja padudes kirju-tustes loodusest, täimestikust ja loomastikust, eriti aga jahil pini-vest, on märkad korraga puudust millikeiti, mingisugust tühist kõige kireva juures.

Kõigest ja kõigest on jutusta-tud, juhkloetelt on osutatud vaariline tähelepanu. El leidu aga ühtegi vihget või kirjeldest sellele rahvale, kelle keskel need aadlikud elavad ja kelle maades ja metsades nad jahivad. Mitte üht "pärismaalast" ei väärista ta tema nime nimetamisega või isikupäraseus kirjeldamisega.

Eksisteerivad vaid nimetud hõimured, alad ja muu anonüümne personal. Ei mingit ühist, ei mingit kokkupuudet selle rahvaga, kelle seas nad elavad ja mõlevad.

Muidugi: raamatut üksikud on kirjutatud nende aadlike endi elust ja osamugustele ning võib teistele lugejatele pakkuda ainult ühiskondlik-ajaloosil materjali. Kahjuks on aga raamatute juurdelisust artiklil, mille autoriks on keegi parun Poelkersham ja keemal pealkirja: "Ülevalde Liivi, Eesti ja Kurmaa aia-loost". Ja see on artikkel, millest valikes ei saa mõelda minna, sest seal ei ole tegemist mitte subjektive hinnanguga, vaid talleliku võltsimisega ja valega!

Kuna raamat on kirjutatud 1970. tunde vait inestades selle aadliku mentaliteedi kinnimist. Et selles raamatus on Eesti ajalugu võit-lust, tule sellele ka trükkisnaga vastu astuda.

Tsiteerin alljärgnevas tõlkena ühte üht: sellest artiklist: "Juha 1918. aastal seigus, et Inglismaa ei olnud taheline tõsi-selt sekkuma piiriirikesides. Need olid Saksa vabatahtlikud neist maadest ja saksa riigist, kes koos alali väikearvuliste lati vabatahtlikega ohkora. Lätti jalle jalle seadus ja enamlased maalt siis välja tõrjuti, %..."

Ja nüüd edasi pange tähele: "Ka Eestis olid need alali saksa-balti vabatahtlikud, kes end sis-actungivale punasele armeele vastu astusid ja siis koos eestis-

Ehkki arvuolulist mitte palju, oli nende tuleku moraaline mõju to-huvi.

3. Balti pataljon asutati alles hiljem. Neid võeti raeval mõisa-da. Nüia, et need kõigki ei usal-datud, sest olin üks neist mere-väelastest, kes adm. Pika kor-raldusel selle pataljoni asukoha ja staabi Merepealeste Tallinnas ühel suve õhul 1918 siia pilrasid.

4. valgete venelaste Põhja-Lääne armee - eesti sõjameeste suus: "põhjalikud" armee, oli Eestile vaid koormaks, arvata-vasti liitrikkide pool peale suru-tud. Eesti sõjamehele olid nad vastikud. Nad desarmeeriti eest-laste poolt sõja lõpupeels. Nende kaudu levis seetõbi, mis nõudis palju ohvreid.

5. artikli autor parun Folkes-hayn pole vist kunagi midagi kuulnud "Landesveeri" sõjast? Kas artiklis mainitud eesti loar-naride "hindumärgis" selles seisas, et saksa vabatahtlikud Eesti raskel ajal meele üksustele ootamatult seljatatud kallele tungisid?

Kas artikli autor pole kunagi kuulnud Võnnu lahingust, kus eesti mees diendas "riiditega" "hindumärgis" selles seisas, et saksa vabatahtlikud Eesti raskel ajal meele üksustele ootamatult seljatatud kallele tungisid?

Kas artikli autor pole kunagi kuulnud Võnnu lahingust, kus eesti mees diendas "riiditega" "hindumärgis" selles seisas, et saksa vabatahtlikud Eesti raskel ajal meele üksustele ootamatult seljatatud kallele tungisid?

Jäänuks raamatut väljandajad oma jahiretked kirjeldustele juurde, võinuks see olla vahel-duaks lugemiseks kodumaal looduslikust miljöist ja tootajest.

Valev Uibopuu:

Ülikooli reform ja eesti keel Uue ülikooli nägu selgumas

Rootsi järjekordse ülikoolireformi üldjooned on hakanud selguma. Haridusministri hiljutise deklaratsiooni kohaselt kavatakse uus valituks jõustumise selle olulisemal osades teostada 1. juulist 1977. Üksikasjade lõplikuks selgitamiseks on reformiseaduse ettepaneku viimane variant kõigile ülikooliinsitantsidele, kaasa arvatud institutid, veelkordseks seisu-koharvõtuks (remiss) väljastatud. Vastuste tagas-tamise tähtpäev on 15. dets. Veebruaris 1977 on oodata valituse lõplikku otsust. Ühtlasi on haridusminister deklareerinud, et ta pooldab ülikooliorganisatsiooni destruktureerimist, kuid ei pea äärmiselt ülikooli astumise totalselt piiramist (senine ka nägi ette ka humanitaarainete kontingentide määramise).

Kõhikooli organisatsiooniko-miteed eri ülikooliorganisatsioonide reformi ettevalmistusega kaunis kaugele jõudnud. Veebruaris on oodata uute ülikooliorganisatsioonide loomise. Uute orgaanite 100 on oluliselt tähtis järgneva õppe-aasta planeerimise ja eelarve-koostamise lahendamisel.

Uus ülikooliorganisatsioon on kavandatud eeskätt elukutsetele ettevalmistamise vajadusest lähtudes. Õppegevus on planeeritud lihtsate süsteemide, mis on jagatud viide kutsesektorsse:

1. Tehnilised
2. Administratiivsed, ekonomilised ja sotsiaalsed
3. Meditsiinilised ja sotsiaalsed
4. Pedagoogilised
5. Kultuuri- ja informatsioonilised.

Dominantne on üldised (allmänna) ja edasõppe (högre) liinid, milles lihtvõrd püsivast väljõppevajadusest teatud kutse-alad või tööturi sektoreis. Neid liine (ulatusse) 40–200 punkti) luuakse ning finantseeritakse valituse otsusega. Vastu-võttu toimub tsentraalselt Ülikoolideameti (UHA) vastava osakonna kaudu (CA=centrala antagningsnämnd) Stockholmis.

Nende riiklike liinide kõrval leidub veel kavas loomakale ja individuaalse liinide võimatus 60–120 punkti ulatuses, vastav-tuga kohaliku ülikooli juures. Loomakale õppeliine moodustavad ülikoolide direktoriumid pakilistest vajadustest lähtudes.

Nende finantseerimisest võtavad osa kommunaalsete instantsid. Sama kehtib individuaalsele õppe-liinide kohta, mida kohaliku ülikoolid on volitatud moodus-tama ühe või mitme üliõpilase isiklike soovide alusel. Kommu-naalset finantseeritud õppe-gevusest osavõttu kavatakse

Valev Uibopuu

pirata vastava omavalitsuse territooriumiga, väljastpoolt tu-jujate kaudu peab katma nende kodukommuun.

Väljaspool liine võidakse õppe-gevust korraldada eri ainele-vel üksikute kursuste kaupa, kui nalle leidub õppijaid ja nende fi-nantseerimiseks võimalusi. Konkurentsivõimkorras antakse eelis ainele, millel on laetam lidist tähendust. Sisestaamist riiklisse ülikoolidesse tuleb võimalis eelharidusega isikult taotleda juba enne 1. maid, teistel enne 15. juuni. Omavalitsuslike ülikoolides on see tähtsag juba enne 1. märtsi.

Nende uuenudste juures ei ole tähtsusetu, milline on tulevases ülikoolis administratiivorganite koosseis. Regionaalne direktor-ium (regionstyrelse) evib ka-vade kohaselt koosseisu, milles 2/3 liikmetest on üldisuse esindajad väljastpoolt ülikooli (allmänna intressen). ülikoolide direktor-iumides (högskolestyrelse) moodustavad 2/3 enamuse üli-koollide õpetajate, üliõpilaste ja teenisajate esindajad ühtlasi, kuna 1/3 on üldisuse esindajad väljaspoolt ülikooli. Kuna ülikooli-le õppejõudude esindus on vii-kesmest kui teisel juhul on va-hemuses ja uued ülikoolid eida-vad suuremat hõludat koosseis-est ning nende kasvatav mõju ka õppegevusele, on põhjust olla peivemistlik nri. väikeainete tu-levikuks moeldes.

Mis puutub ülikooli sisestaam-ise võimalust üldiselt, siis on need laetandud eelhariduse nõuete vähendamise kaudu. Gümnaasiumihariduse kõrval võivad 25 aastat vanaduse üle-tud isikud taotleda sissepääsu ka tööstazi alusel (vähemalt 4 aas-

at töövõimist). Sellele nõudele peab lisama inglise keele oskus 2-aastase gümnaasiumikava ulatuses. Sellega on sissepääsu praegusega võrreldes tunduvalt avardatud. Ent see võib üsnagi illusoorseks osutuda, kui samal ajal vastuvõttu ka humanitaar-ladele hakatakse arvustisel pi-raama. Viimane tingib taotlejate asetamise paremusjärjekorda ja halvab sellega laetandamisää-ruste mõju. Haridusministri de-klaratsioon lubab aga oletada, et osavõtjate arvu kontingeerimist püütakse vältida vähemalt hu-manitaarainetes.

leidmine võib seniaast veelgi raskemaks osutuda.

2. Eesti keelel ei ole korralise õppejõu kohta üheki rootsi üli-koollis, mistõttu nihkati aise ise kui sellele antavate krediidid on juhusliku iseloomuga. Muutuste ja raskuste korral on eesti keele asend kergegi kõrgtaval. Ained, milhel on olemas korraline üli-koollis, on eesti keele, eesti keele kollektiiri koht või professor, on likvideerimise vastu kindus-tatud vähemalt vastava õpetaja pensioonil siirdumisen.

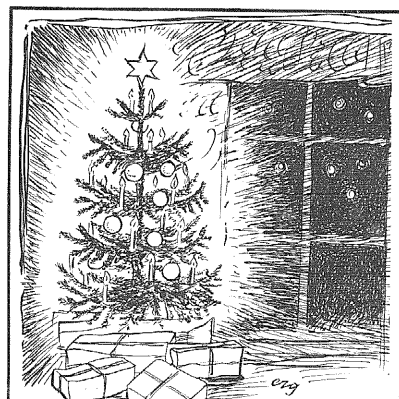
3. Eesti keele õpetamise jaoks rootsi koolides ei ole koolilise õpetajavajaduse poolt kinnitatud õpetajakutse pädevuse nõuet. Selle tõttu ei ole võimalik ka eesti keele - viimase pedagoogiliste kutselaade sektorisse. See on eriti oluline tähtsusega puudus. Kuna ainekute soome keele 40 punktiline kursus ("AIT") annab gümnaasiumiõpetaja pädevuse, siis on soome keel sellega tundu-valt paremas asendis. Eesti kee-lega umbes samalaadises olukor-ras on ainult serbokroaatia, ungari, rumeeja ja hollandi keeled. Serbokroaatia keele sul-teliseks paremuseks on ta ise-seisvus eksaminatena.

Et ülikoolil lokaalselt moodus-taksid oma eesti keele õppeliine, ei tundu tõenäoliseks, kuna ko-halikesse motivatsioon puudub. Individuaalsete õppeliinide moodustamine võib samuti tulla kõne alla vaid püritud ulatuses, nagu tuleb järeldada vastavast eelinformatsioonist. Eelmise ülikoolireformi (U 68) tulemu-tiks oli, et tundu enamusi hu-manitaaralade üliõpilasi valisid üldilinde asemel oma isiklikult koostatud eriliini (sisrskid utbildningslinje). See õppeliin kujunes tegelikult ka soome-ugri

keelte (ja sellega ka eesti) õppe-liiniks. Individuaalsete õppeli-ine pidamisel kavatsused on ilmselt tõendiks, et uus reform taotleb eelmise reformi "auku-de" sulgemist ja üliõpilaste rungemat sunnamist üliõppe-liinidele, s.o. elukutselisele aineva-lkule.

Selles olukorras tuleb reaalsusi arvvestades eesti keele ülikooli-laine edasipääsimise peamiseks aineks pidada ühiskursusi 20–60 punkti ulatuses, sõltuvalt arvu-dumusest (s.o. soovijate arv-vust) ja eeldusel, et kavatsust humanitaarainete piiramine jääb ära, samuti et kredite endises ulatuses antakse. Kui aga kredite määratakse igal aastal mingi püritud üldsumma näol, mistõtt ei jätaku kõigis üksikkuurseteks (kogemuste kohaselt pöevad üli-koollid alalist rahapuudust!), siis on kohaliku instantsid sumitid tegema aineid vahel valiku. See välkvaatuse omavaheline konku-rentsivõimkorras oleks midugi äärmiselt kahjustav. Kõne alla võib tulla ka väiksemate aine-te perioodiseeritud õppegevus, mis tähendab, et õppegevus ei ole püsiv, ja et soovijad peavad jär-järgult ootama. Eesti keele üli-koollides sissevõtmisel 4–8 aastat tagasi soovitati seda moodust, ent osavõtjate arvu pi-dev kasv aitas jatkuvaa õppe-gevuse kindlustada.

Sisuliselt ei tähendaks üksik-

Tehke oma sugulastele ja sõpradele
kel veel puudub eesti ajaleht

JÖULUKINGITUS

tiheda kontakti näol eestlusega,
mida võimaldab

EESTI PÄEVALEHT

Kinkokaarti Eesti Päevalehe kinkimiseks saab tellitult: Wol-lington 32, postiaadress: Box 667, 101 29 Stockholm 1, või he-listada telefonil 08/21 84 46.

kuruste tüübilise õppegevuse eesti keele arendis kuigi suurt muutust. Sest tegelikkuses ongi õppegevuse siiani kandnud sama liim. Ebameelge aga, kas reform toob kaasa finantseid piir-misi väikeainetele, ning jaa-taval korral kui suurel määral. Senini on jürgmise õppeaasta aineid tarbe prognoosiks kausa-tud viimaste õppepoolaastate registreerimistulemustel. Sellest järeldub, et eesti keele õppijate arvul kevadpoolaasta algul 1977 on oluline tähendus ka uue üli-koollireformi esimeste õppeaas-tade krediidide kujunemisele. Mida suurem on osavõtjate arv, seda paremad väljavaated on senise positsiooni salitamiseks.

Kevadpoolaastal 1977 on veel teinagi tähendus reformi suhtes. Nimelt on selles kevadpoolaas-taks registreerinuile garanteeritud nende õppekava lõpuleviimi-ni (kuni 80 punkti) vanade õppe-kavade ja üingimete kohaselt. Sama kehtib varasemast ajast poololevate õpingute jätkami-ks kohta (siiani vähemalt 3–5 punkti sooritatud), kui üstiree-gistreerimine toimub kevadpool-aastaks 1977. Sõrgispoolaasta 1977 registreerunud selle vastu astunud õpinguid juba use korra kohaselt.

Kokkuvõttes on eesti keele õp-pijate mobiliseerimine kevad-poolaastaks 1977 eriti oluline tä-hendusaga.

Sisuliselt ei tähendaks üksik-

Boräsi pensionäride laulgrupp esinemas

Boräsi pensionärid pidasid juubelit

Boräsi Eesti Pensionäride Ching pühitses 14. novembril oma kümmandat aastapäeva pi-duliku koosviibimisega, millest koos kutsitud külalistega osa võttis 83 inimest.

Chingu esimees kapteinlehtnant Pruun Kõneles Chingu asutami-sest ja selle tegevusest kümne aasta jooksul. Chingu asutava tolmkonna ja Chingu esimeheks kogu aeg on olnud Pruun. Esimehe ametiühisadeks peeti 1. detsembril 1968. Pühikrja järgi on Chingu peamiseks ülesandeks liikmete koondamine Chingu ümber, nende abistamine ja meelelahutuse organiseerimine.

Asutamiselepeval ühtlasi 15. nütid on nel 98. Kümne aasta jooksul on Chingust surma läbi lahkunud 2 liiget.

Igal aastal on korraldatud mitmeid meelelahutuskoo-sviibimisi ettekangetega ja filmi näitamisega. Igal suvel teostatakse ühine väljasõit Rootsi vaatamisväärsustesse kohtades-se, vahel ka väljaspoole Rootsi.

Chingul on hea vahetord teiste eesti organisatsioonidega. Boräsi, koos nendega on korraldatud ühiseid üritusi.

Juubelikoosviibimise osa algas

JAKOB PRUUN

• Mis juhtus

ÖLELEPING N. LIIT - VENETSUEELA

Kaks suuremat õilprodutsenti maailmas, N. Liit ja Venetsueela, on sõlminud omavahel lepin-gu, mille järgi nad altavad teine-teist majanduslikult ja korral-davad oma õilümlike nli, et Ve-netsueela võib läänepoolkeral müüa N. Liidult ostetud õli ja va-stupidi.

PALME HOIATAB

Olof Palme hoiatab Prantsus-maal korraldatud raadio-interv-juvus Euroopat konservatiivsete erakondade eest. Need nihkuvat reaktioonis suunas ja on-avalt ideoloogiat, mis pürit 1920-ndatest aastatest. Näitena nime-tas Palme inglise konservatiivse erakonna juhti Margaret Thatcher-i ja Lääne-Saksamaa poliit-ikut Franz Josef Straussi.

KAREL KOLMANDIKUL ROOTSI AUTOID

Statistika centralbärd and-metel omavad 64% Rootsi 35 miljonist majapidamisest auto. Lõbusidupaadid omavad 15%. Järgnes pidulik lõunalaad. Istuti koos lõbusas meelelois ja lauliti ühtlaule.

ja tööpuduse ahtes ollakse suhteliselt peesimistlikud võr-reldes käesoleva aasta algusega.

USA VARASTAGU GUAMISAAR

UNO ülikoosolek võttis vastu resolutsiooni, milles nõutakse, et USA likvideeriks oma sõjajäljes baasid Guami saarel Mikronee-sias. Resolutsiooni taga on N. Liit, kus tahab saada lahti USA baasidest, mis kontrollivad N. Liidu laevastiku tegevust maailmamerele.

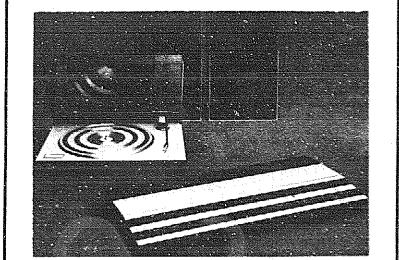
Guami saarel on esindaja USA kongressil ja saare elanike poolt pool esitatud mingit soovi, et USA lahkuks saarelt.

"LÄÄS TOETAB RASISTEET"

UNO ülikoosolek võttis vastu resolutsiooni, milles süüdistat-akse Lääne-Euroopa riikide rasistirehhiimide teotamises. Resolutsiooni nimetatud riigid on USA, Inglismaa, Prantsus-maa, Lääne-Saksamaa, Jaapan ja Iisrael.

USA, Inglismaa ja Prantsus-maa kasutavad jalgadepuud-gevuse selle resolutsiooni puhul kindlasti oma vetoõigust.

Bang & Olufsen Beosystem 1900

- 2x30 Watt FTC
- Stereoaudio med snabbval
- Helautomaatisk skivspilare
- Fasilinjära högtalare

PAKETPRIS 3995:-

VÄLKOMMEN IN FÖR DEMONSTRATION

**normalms radio
& elvaruhus ab**

TELEVISION, RAADIO, STEREO
MAJAFIDAMISMAISVAD
Svandeningsgatan 2, Högervsten. Tel. 45 13 00
EESTLASTELE HINNAALANDUS!

Alg. lk 1

akide nimekirjal

